

Förslag projekt sociala investeringsfonden

1. Hembesöksprogrammet

Sedan 2013-09-01 pågår samverkan mellan Stockholms läns landsting och Socialtjänst-barn och ungdom i Rinkeby-Kista som innebär att alla nyblivna förstagångsföräldrar i Rinkeby erbjuds ett utökat barnhälsovårdsprogram där en barnsjuksköterska från BVC och en föräldrarådgivare från Socialtjänst-barn och ungdom tillsammans gör en serie hembesök hos familjen. Detta arbete startade upp i projektform och erbjöds alla förstagångsföräldrar till barn födda från och med 2013-09-01. Upplägget var då att föräldrarna erbjöds sex hembesök under barnets första 15 månader. Hembesöken har utvecklats och anpassats till de behov föräldrarna har visat och uttryckt att de har. Samarbete med folktandvård som bidragit med tandborste och tandkräm, med biblioteket som bidragit med en pekbok och med öppen förskola som tar emot föräldrarna för studiebesök har också utvecklats och integrerats i modellen.

Hembesöksprogrammet har blivit mycket framgångsrikt och mötts av en mycket hög grad av acceptans från målgruppens sida. Bara i undantagsfall har föräldrar tackat nej till besöken.

Förstagångsföräldrarna i Rinkeby visar tydligt att de, trots att de många gånger lever i utanförskap och stor osäkerhet gällande bland annat boende, inkomst och sysselsättning, ändå vill fråga och prata om sitt barns utveckling och om vad de kan göra och göra mer av för att barnen ska få ett gott liv. Även den medverkande personalen är mycket nöjda med detta nya arbetssätt som tar hänsyn till målgruppens behov, ger en breddad kompetens och tid att bygga relationer och förtroende mellan föräldrar och myndighetspersoner.

En framgångsfaktor är att *alla* förstagångsföräldrar erbjuds hembesöksprogrammet. Socialtjänstens medverkan i arbetet har inte bekostats av projektmedel. Initialt tillsattes en tjänst som föräldrarådgivare och i stort sett är det finansieringen av den tjänsten som varit kostnaden.

Sedan januari 2015 har antalet hembesök minskat från sex till fyra stycken per barn och istället för att ha kontakten under barnets första 15 månader är det nu under barnets första åtta månader. Detta med anledning av att man från barnhälsovårdens sida saknar medel att fortsätta i ursprunglig form.

Synpunkter: Inte särskilt kostnadsdrivande för socialtjänsten men svårt att få till nödvändigt samarbete med SLL. Möjligen kan vissa hembesök ske enbart från socialtjänsten? Finns forskning som visar på mycket goda resultat om man gör väldigt många hembesök (Jerzy S).

2. Ersta vändpunkten – förskola, tidig upptäckt

Ersta vändpunkten har drivit ett projekt tillsammans med Södermalms stadsdelsförvaltning – Projekt Nya vägar, Att upptäcka och agera för barnets bästa i förskolan när det finns misstanke om missbruk i familjen. Projektet har fungerat som ett pionjärprojekt när det gäller insatser kring missbruk i förskolor. Projektet har mynnat ut i en rad konkreta resultat, bland andra barnombud på alla kommunala förskolor, handlingsplaner och rutiner, bättre samarbete med socialtjänsten och en ny metod för stöd till barn i förskoleåldern och deras föräldrar. Syftet har varit att tidigt upptäcka barn som lever med föräldrar som har missbruksproblematik för att kunna ge stöd till dessa. Enligt Ersta Vändpunkten har detta lett till ökat antal orosanmälningar från förskolorna till socialtjänsten på Södermalms sdf samt ett ökat antal barn som anmäls till Ersta Vändpunktens barngrupper, från just Södermalms stadsdelsområde.

Synpunkter: Medel behövs, främst för tjänster från Ersta Vändpunkten. Det arbete som utförs inom sdf, socialtjänst och förskola, bör kunna vara inom ordinarie ram. Eventuellt behövs ersättning för vikarier, främst inom fsk. Bör göras stadsövergripande.

3. Utvidga PPSS – tydligare form

”Pilotprojekt - samverkan skola och socialtjänst” startade 2013 i syfte att arbeta fram och utveckla metoder för att alla elever ska lämna årskurs 9 med gymnasiebehörighet. Arbetet med pilotprojekten påbörjades 2013 med 16 fokusskolor och åtta stadsdelsförvaltningar. 2016 har fortsatt åtta stadsdelsförvaltningar pågående samarbete inom ramen för PPSS. 2016 har dock antalet skolor utökats och är nu fler än 20. Under 2016 har hittills cirka 130 barn varit inskrivna i PPSS. Det pekar mot att ännu fler barn får stöd under 2016 i jämförelse med tidigare projektår. Totalt under de tre år som projektet varit pågående har uppskattningsvis cirka 500

barn varit inskrivna i PPSS. Kostnaden för PPSS för i år uppgår till uppskattningsvis 400 000 kronor per skola eller i genomsnitt 40 000 kronor per elev och år. Åtminstone lika många elever till har fått stöd genom PPSS utan att ha varit inskrivna i projektet. I Stockholms stad uppgår varje årskull till cirka 8000 elever. Baserat på nuvarande statistik kommer cirka 13 % av dessa elever inte uppnå gymnasiebehörighet vilket då gör cirka 1040 elever per år. Baserat på antalet inskrivna elever hittills skulle en uppskalning av PPSS till att omfatta samtliga grundskolor i Stockholm innebära cirka 1400 inskrivna elever per år.

Nationalekonomen Ingvar Nilsson har beräknat att samhällskostnaden för de uppskattningsvis 12 % som nationellt misslyckas i gymnasieskolan uppgår till 6 miljarder kronor årligen (Är du lönsam lille vän, 2011). Med en enkel uträkning bör Stockholms del av den kostnaden uppgå till cirka 1/9-del motsvarande cirka 667 miljoner kronor. Kostnaden för tidiga skolmisslyckanden i grundskolan kostar sannolikt ytterligare då utanförskapet pågått längre än vid misslyckanden i gymnasieskolan.

En uppskalning av PPSS till att omfatta samtliga grundskolor skulle utifrån nuvarande kostnader uppgå till cirka 57 000 000 kronor. Om 10 % av de elever som idag riskerar att misslyckas i grundskolan nås av stöd genom PPSS och går vidare till gymnasiestudier och arbete bekostar PPSS årligen sin egen verksamhet. PPSS kostar idag cirka 156 kronor per elev och dygn. Det kan sättas i relation till en placering på hem för vård och boende genom socialtjänsten som kostar mellan 3000 och 4000 kronor per individ och dygn eller en plats på en kommunal lokal grupp för särskild inriktning som kostar cirka 700 kronor per elev och dygn. PPSS tycks även med låga förväntningar på resultat vara en kostnadseffektiv åtgärd.

Synpunkter: Behov av att styra mot en modell där många barn nås är nödvändigt. Vi behöver också se att det leder till gymnasiekompetens.

4. Hela familjen, försörjningsstöd barnfamiljer

Hela familjen är en satsning inom Enheten för ekonomiskt bistånd i Malmö stad för att stötta familjer boende på Seved med långvarigt bidagsberoende, att bli självförsörjande. Satsningen bekostades genom Malmö stads sociala investeringsfond under perioden 2013-2015. Nyckelbegrepp är närhet och helhetstänkande samt fokus på samverkan. Resultaten mäts i antal familjer som blir

självförsörjande per år och jämförs med en likvärdig jämförelsegrupp. Under 2014 blev 16 familjer i Hela familjen självförsörjande, varav 13 genom arbete och 3 genom studier. I jämförelsegruppen blev 2 självförsörjande, varav 1 genom arbete och 1 av okänd anledning. Resultatet visar tydligt vilken skillnad man kan åstadkomma inom ekonomiskt bistånd genom att satsa på ett mer individinriktat arbetssätt och på ett närmre samarbete med samverkanspartners. Kortfattat innebär metoden att socialsekreterarna endast har 25 ärenden var för att kunna arbeta med djupare kartläggning av familjerna, med aktivt stöd och mer samverkan med andra aktörer i samhället. Mot bakgrund av att forskningen visar att långvarigt utanförskap går i arv så valdes barnfamiljer som haft försörjningsstöd kontinuerligt i 2 år ut som målgrupp.

Synpunkter: Malmö stad har prövat metoden och även följt upp, vilket visar goda resultat både för familjerna och investeringsmässigt.

5. Framtid Stockholm, filial Järva – ex Mini Maria, föräldrastöd och familjerådgivning

För att utöka tillgängligheten i ett av Stockholms mest utsatta områden kan en filial Järva skapas, inom ramen för Framtid Stockholm. Syftet är att göra det lättare för de som idag inte tar del av Framtid Stockholms verksamheter, men som kanske i stor utsträckning behöver dessa.

Synpunkter: Det förebyggande föräldraskapsstödet i Rinkeby-Kista har de senaste fem åren återuppbyggts allt mer. I det relativt nyöppnade familjehuset i Rinkeby och dess filial i Husby samverkar stadsdelens föräldrarådgivning och öppna förskolor. I filialen i Husby är de även samlokaliserade med BVC. Genom föräldrarådgivningens utbud av föräldraskapsstöd löper en röd tråd. Den tar sin början i utbildningen för blivande föräldrar och fortsätter sedan till hembesöksprogram till alla förstagångsföräldrar i Rinkeby och vidare till föräldrastödsprogrammen ABC, Komet-barn, Älskade förbannade tonåring och Komet-tonåring och ytterligare vidare till informations- och dialogträffar för föräldrar. Parallellt erbjuds också individuella råd- och stödkontakter för föräldrar till barn och ungdomar i åldrarna 0-18 år. *Alltså viktigt att inte skapa en parallell verksamhet, utan knyta ihop med befintlig.*